

Irene Nevasaari

SATULAMMESTA KIRJAKEITAAKSI

Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston muutostyöt

SATULAMMESTA KIRJAKEITAAKSI

Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston muutostyöt

Irene Nevasaari
Opinnäytetyö
Syksy 2018
Kirjasto- ja tietopalvelun tutkinto-
ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun tutkinto-ohjelma

Tekijä: Irene Nevasaari

Opinnäytetyön nimi: Satulammesta kirjakeitaaksi: Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston muutostyöt

Työn ohjaaja: Jorma Niemitalo

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Syksy 2018

Sivumäärä: 35 + 11

Nivalan kaupunginkirjaston lainausosasto uudistettiin kokonaan kesällä 2018. Entinen lainausosasto palveli yli 30 vuotta nivalalaisia kirjastonkäyttäjiä. Tämä alkoi näkyä hyllyjen huonossa kunnossa, lattian kuluneisuudessa sekä valaistuksen vanhenemisessä. Kirjaston käyttötarkoituksin on muuttunut tänä aikana, joten uudistamiselle oli tarvetta. Muutostöissä uudistettiin kaikki lattiasta hyllyihin ja valaistukseen. Muutostöiden jälkeen etenkin lasten- ja nuortenosastoille tuli lisää tilaa. Asiakkaille lisättiin oleskelualueita eri puolille kirjastoa lisäämään viihtyvyyttä.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen ja sen tarkoituksena on dokumentoida Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston muutostöiden vaiheet alun suunnittelusta käyttöönottoon asti. Työn kehittämistävänä on kuvata onnistuneen muutostyön elementtejä. Opinnäytetyössä käyttämäni aineisto koostuu kirjastotoimenjohtajalta saamistani dokumenteista, omasta päiväkirjastani muutostöiden ajalta sekä kirjastolaista ja projektityöhön liittyvästä kirjallisuudesta. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Nivalan kaupunginkirjasto.

Muutostöiden vaiheiden dokumentoinnin lisäksi keräsin asiakkaiden mielipiteitä uudesta lainausosastosta. Tutkimusmenetelmänä käytin havainnointia. Asiakkaat ovat ottaneet uuden lainausosaston hyvin vastaan. Suurin osa asiakkaista kehuu kirjaston valoisuutta verrattuna entiseen lainausosastoon. Lastenosasto sekä nuortenosaston pöytäryhmä ovat olleet suosittuja oleskelupaikkoja. Osalle asiakkaista uusi hyllyjärjestys on aiheuttanut vaikeuksia löytää aineistoa.

Tätä opinnäytetyötä voi käyttää apuna muissakin kirjastoissa, joissa suunnitellaan muutostöitä. Dokumentista selviää muutostöiden vaatimat vaiheet, projektin onnistumiseen vaikuttavat asiat sekä mahdolliset ongelmat. Nivalan kaupunginkirjastossa uusitaan piakkoin myös lehtilukusali, joten dokumenttia voi osittain käyttää siinäkin hyväksi.

Asiasanat: muutostyöt, palvelukulttuuri, projektit, yleiset kirjastot

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Library and Information Services

Author: Irene Nevasaari

Title of thesis: From a pond of fairytales to an oasis of books: Alterations of Nivala city library lending department

Supervisor: Jorma Niemitalo

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2018 Number of pages: 35 + 11

Nivala city library lending department was fully renovated in the summer of 2018. The former lending department served the library users of Nivala for over 30 years. This started to show in the poor condition of shelves, in the wear and tear of the floor and the ageing lighting. The use of the library has also changed during this period, so there was a need of modernization. Everything from floor to shelves and to lighting fixtures was renewed. After the alteration work, the children's and youth departments got more space. Seating areas were added for customers.

The purpose of this thesis is to document the stages of the alteration work. I start from the beginning of the renovation and end to the opening of the new library space. I will also describe the elements of a good alteration work. The material I am using in my thesis consists of the documents related to the alteration, and a diary I wrote during the alteration work to help with the writing. In addition to these, I use the Public Libraries Act and literature about projects as a guidance. The mandator of the thesis is Nivala city library.

In addition to documenting the alteration work, I collected the library users' opinions about the new lending department. I used observation as a research method. The opinions were very complimentary. Most library users found the new space light and airy compared to the old one. Children's and youth departments have been full of young library users. For some library users, the new shelf order has caused difficulties in finding material.

This document can be used in other libraries that plan to make alterations. The document will determine the steps required for the alteration work, what is needed for successful project and what are the possible problems. The Nivala city library will also soon renew the magazine reading department, so the document can be used for that too.

Keywords: alteration work, projects, public libraries, service culture

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Kirjastolaki	7
1.2	Projektin vaiheet.....	7
2	NIVALAN KAUPUNGIN KIRJASTOTALON HISTORIAA VUODESTA 1987	9
3	NIVALAN KIRJASTON MUUTTUVAT TILAT.....	12
4	PALVELUKULTTUURIN MUUTOS NIVALAN KIRJASTOSSA.....	14
4.1	Asiakkaiden itsenäinen toiminta	14
4.2	Lapset ja nuoret.....	15
4.3	Työergonomia ja tilojen valvonta	15
5	MUUTOSTÖIDEN TOTEUTTAMINEN	17
5.1	Suunnittelun vaiheet.....	17
5.2	Poistot	19
5.3	Tilojen purkaminen	19
5.4	Asiakaspalvelu kiinniolon aikana	22
6	UUDEN RAKENTAMINEN	23
6.1	Ongelmat.....	26
6.2	Lopputestaus.....	27
7	“TÄÄLLÄHÄN ON KOMIAA” - PALAUTE ASIAKKAILTA.....	28
8	KÄYTTÖÖNOTTO	31
9	POHDINTAA.....	34
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Nivalan kaupunginkirjaston lainausosasto on yli 30 vuotta vanha ja alkuperäisessä kunnossa. Muutostyöt tulivat ajankohtaisiksi, koska entiset kalusteet eivät enää palvelleet tarkoitustaan. Hyllyjä oli osin korjattu, koska oli vaarana, että kirjat ja hyllyt tippuvat. Valaisimissa käytettiin loisteputkilamppuja, jotka kuluttivat paljon energiaa ja olivat kustannuksiltaan kalliita. Lattia oli päällystetty linoileumilla, joka vaati vahauksen yhdestä kahteen kertaan vuodessa. Kaluste- ja rakennusteknisten syiden lisäksi palvelukulttuurin muutos ja uusi kirjastolaki toivat syitä muutostöihin. Nivalan kirjaston lainausosaston keskellä ollut tiski esti tilan käyttämisen esimerkiksi kirjailijavierailuissa tai musiikkiesityksissä. Muutosten myötä tilasta tuli entistä asiakasystävällisempi ja monikäyttöisempi. (Holsti 2018, julkaisematonta dokumenttiaineistoa.)

Työni on toiminnallinen opinnäytetyö, joka Vilkan ja Airaksisen mukaan voi olla esimerkiksi ohje tai opastus (2003, 9). Työn kehittämistehtävänä on dokumentoida onnistuneen muutostyön elementtejä ja toteuttaa ohje, jota voi soveltaa muiden kirjastojen muutostöissä. Dokumentoin myös Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston muutostöiden vaiheet niiden alusta tilojen käyttöön asti. Opinnäytetyön pohjana olen käyttänyt muistiinpanoja, jotka kirjoitin muutostöiden aikana. Luvut etenevät siis aikajärjestyksessä, muutostöiden suunnittelusta valmiin lainausosaston käyttöönottoon. Muutostöiden suunnittelu alkoi jo vuonna 2015. Tältä ajalta sekä myöhemmistä vaiheista olen saanut tietoa kirjastotoimenjohtaja Päivi Holtilta. Kirjastolaki ja projektioppaat toimivat opinnäytetyössä teorian taustana.

Opinnäytetyössä tutkin, miten asiakkaat ottivat uuden lainausosaston vastaan. Tutkimuksen toteuttamiseksi keräsin aineistoa havainnoinnin avulla. Havainnointi sopi tähän opinnäytetyöhön, koska se oli helposti toteutettavissa ja tulokset olivat heti käytössä. Havainnoimalla saa selville, miten havaittavat todellisuudessa toimivat ja käyttäytyvät. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 213.) Haastattelu- tai kyselytutkimus olisi vienyt liikaa aikaa ja kirjastossamme oli keväällä 2018 yleisten kirjastojen käyttäjäkysely kirjastopalveluista.

1.1 Kirjastolaki

Uudistunut kirjastolaki tuo lainausosaston muutostöihin omat ulottuvuutensa. Laissa säädetään mm. yleisten kirjastojen toiminnasta, toiminnan edistämisestä sekä yhteistyöstä muiden kirjastojen kanssa. Kirjastolaki määrittää yleisten kirjastojen tehtävät seuraavasti:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 6 §.)

Näiden tehtävien avulla toteutetaan kirjastolain tavoitteita, joita ovat mm. taata kaikille yhdenvertainen mahdollisuus sivistykseen ja kulttuuriin, edistää lukutaitoa ja lukemiskulttuuria sekä mahdollistaa elinikäinen oppiminen (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 2 §).

Kirjastolaki on huomioitu Nivalan kirjaston lainausosaston muutostöiden suunnitelmissa ja toteutuksessa. Muutostöissä lisättiin oleskelualueita, jotka tarjoavat esimerkiksi laissa mainitut tilat opiskeluun ja työskentelyyn. Laki vaikuttaa myös lasten ja nuorten lukemisen ja lukuharrastuksen ylläpitämisen osalta. Lasten- ja nuortenosastot suurenivat ja osastoilla on nyt paremmin tilaa ajanviettoon kavereiden kanssa.

1.2 Projektin vaiheet

Projekti määritellään tiettyyn tavoitteeseen tähtääväksi, tietyssä ajassa tehtäväksi työksi, joka poikkeaa normaaleista työtehtävistä. Projektia ohjataan suunnitelman ja aikataulun mukaan. Projektille tehdään budjetti, jota pyritään noudattamaan. Projektissa mukana oleville työntekijöille annetaan omat vastualueet, joiden mukaan he toimivat. Projektityö on erityisesti erilaisten työntekijöiden välistä yhteistyötä. (Kettunen 2009, 15.)

Kettusen mukaan projekteja on erilaisia ja niillä on erilaiset tavoitteet. Projekti voi olla esimerkiksi rakennusprojekti, kuten kirjaston lainausosaston uudistus, tai yrityksen sisäinen kehitysprojekti, esimerkiksi tietojärjestelmän käyttöönotto. (2009, 17–18, 25.) Projekti alkaa siitä, että yritys tai or-

ganisaatio huomaa projektin tarpeen. Kun projektin tarve on tunnistettu ja on määritelty, mitä projektilla halutaan saavuttaa, aloitetaan projektisuunnitelman tekeminen. Suunnitelma on projektin yksi tärkeimmistä vaiheista. Siinä määritellään projektin kustannukset ja resurssit, joita voi olla vaikea muuttaa projektin käynnistyttyä. Suunnitteluvaiheessa tarkennetaan projektin tavoitteet, aikataulu ja että kaikilla projektissa mukana olevilla on sama näkemys lopputuloksesta. Myös riskit ja niiden hallinta on tärkeä ottaa huomioon. Hyvin tehty suunnitelma vaikuttaa myönteisesti projektin lopputulokseen. Siksi suunnittelu kannattaa tehdä huolella. (Sama 2009, 49, 51, 54–55.)

Suunnitteluvaiheen jälkeen on aika toteuttaa projekti. Yleensä aloitus tehdään pitämällä käynnistyspalaveri, jossa projektiin osallistuvat henkilöt tapaavat ja jossa tavoitteet ja työtehtävät käydään vielä läpi. Projektista tiedotetaan kaikille, joihin projektin tekeminen vaikuttaa. (Kettunen 2009, 156, 171.) Kirjaston lainausosaston muutostöiden osalta oli erityisen tärkeää huolehtia asiakkaille tiedottamisesta. Projektin edetessä seurataan, että työt pysyvät aikataulussa ja budjetti suunnitelmissa rajoissa sekä selvitetään mahdolliset ongelmat. Projektin loppuksi siitä kirjoitetaan loppuraportti ja projektin lopputulos luovutetaan. Rakennusprojekteissa tämä tarkoittaa työn jäljen tarkastusta ja mahdollisten virheiden korjaamista. (Sama 2009, 170, 181–182.)

2 NIVALAN KAUPUNGIN KIRJASTOTALON HISTORIAA VUODESTA 1987

Nivala on noin 11 000 asukkaan teollistunut maalaiskaupunki Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa. Naapurikaupunki Ylivieskaan on noin 28 kilometriä, Kokkolaan 90 kilometriä ja Ouluun noin 160 kilometriä. Peltomaisemat ympäröivät rauhallista keskustaajamaa. Nivalassa on edelleen maanviljelyä, mutta suurin osa asukkaista saa elantonsa palveluiloilta ja teollisuudesta. (Nivalan kaupunki 2018, viitattu 17.9.2018.) Erilaisia harrastusmahdollisuuksia tarjoavat mm. kansalaisopisto, liikuntapalvelut sekä tietysti kirjasto.

Nivalan kaupunginkirjasto on 157-vuotisen historiansa aikana toiminut monessa eri paikassa. Pysyvää paikkaa kirjastolle alettiin suunnitella vuonna 1983, kun senhetkiset tilat tulivat liian ahtaiksi. Uudet kirjat eivät mahtuneet hyllyyn, asiakkaille ei ollut oleskelutilaa ja henkilökunnan tilat olivat olemattomat. Kunnassa ymmärrettiin, ettei kirjasto voi toimia kunnolla sellaisissa oloissa. Uuden kirjaston paikka löytyi kunnan keskeiseltä paikalta läheltä ostospalveluita. Näin kirjasto saatiin osaksi päivittäisiä palveluita, joita ihmiset muutenkin jo käyttivät. (Mäkelä 1991, 123–124.)

Nivalan kaupungin kirjastotalo valmistui vuonna 1987. Sen suunnitteli Arkkitehtitoimisto Olavi Noronen Ky Jyväskylästä. (Sama, 123, 126, 130.) Samassa rakennuksessa kirjaston kanssa toimii myös osa Jokilaaksojen musiikkiopistosta sekä näyttelytila Tillarigalleria.

Nivalan kirjasto kuuluu Tiekkö-kirjastojen kimppaan yhdessä Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kanssa. Kirjastoilla on yhteistyötä mm. projektien ja koulutusten muodossa. Tiekkö-kirjastojen välillä on viikoittainen seutulainojen kuljetuspalvelu. Asiakkaat voivat lainata samalla kortilla missä tahansa Tiekköön kuuluvassa kirjastossa. Kirjat voi myös palauttaa mihin tahansa Tiekkö-kirjastoon.

Kirjaston lainausosasto on jaettu aikuisten, nuorten ja lasten osastoihin. Ennen muutostöitä keskellä tilaa oli suuri, pyöreä tiski, jossa sijaitsi palautus ja lainaus. Kirjahyllyt sijoituivat tiskin ympärille (Liite 1). Tiedonhakuponeet ja asiakaskoneet ovat samassa tilassa. Nojatuoleja ja pöytiä oli eri osastoilla. Erikoisuutena kirjastosalissa ovat kolme kentiapalmua, jotka ovat olleet kirjastossa melkein alusta asti ja jotka säilyivät myös muutostöiden jälkeen. (Katso kuva 1.)

KUVA 1. Nivalan kaupunginkirjaston lainausosasto ennen muutostöitä. Lähde oma valokuva.

Lastenosaston keskellä oli satulampi, jossa lapset voivat lukea ja katsella kirjoja. (Kuva 2) Ympärillä olivat kuvakirjat, sadut, kertomakirjallisuus, lastenmusiikki, äänikirjat ja DVD-elokuvat. Nuorten puolella hyllyjen keskellä oli pöytä ja tuoleja läksyjen tekoon tai muuten vain oleskeluun. Hyllyistä löytyy kertomakirjallisuuden lisäksi sarjakuvia, elokuvia ja äänikirjoja, lasten ja nuorten vieraskielistä kirjallisuutta sekä tietokirjoja.

KUVA 2. Lastenosaston satulampi. Lähde oma valokuva.

Omana tilanaan on kotiseutuosasto, jossa säilytetään mm. nivalalaisten kirjailijoiden teoksia, Nivala-lehden vuosikertoja sekä Soanlahden reppukirjastoa. Kotiseutuosastolla ovat laitteet VHS-kasettien ja valokuvanegatiivien digitoimiseen sekä tietokone sukututkimusta varten. Kotiseutuosasto

säilyi entisellään. Lainaustalosta erillään on lehtilukusali, joka uudistetaan myöhemmin. Asiakkaiden käytössä on tietokoneiden ja tiedonhakukoneiden lisäksi tutkijanhuone hiljaiseen työskentelyyn sekä alakerrassa sijaitseva kokoushuone, jota voi käyttää isompien tilaisuuksien järjestämiseen.

3 NIVALAN KIRJASTON MUUTTUVAT TILAT

Kirjastot ovat aikojen saatossa kehittyneet pienten kirjakaappien kautta kirjastohuoneiksi. Vähitellen pienet kirjastohuoneet kasvoivat kirjastotaloiksi. Kirjastojen siirtyminen avohyllyihin lisäsi asiakkaiden omaa valinnanvapautta. (Aaltonen & Mäkinen 2012, 171, 180.) Perinteisesti kirjastot ovatkin olleet hyllyjen ja palvelutiskin täyttämiä tiloja, joissa kirjaston käyttäjät etsivät tietoa joko itsenäisesti tai henkilökunnan avustuksella. Asiakkaiden käyttöön voidaan tarjota tietokoneita tai tiloja opiskeluun. Vähitellen kirjastot ovat muuttuneet monipuolisemmiksi tiedon ja tapahtumien paikoiksi. Kirjastossa voi opiskella tai muuten vain viettää aikaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010, 41, 52.) Nivalan kaupunginkirjaston lainausosasto muutetaan juurikin käyttötarkoitukseltaan monipuolisemmaksi tilaksi. Suunnittelussa pitääkin ottaa huomioon monia seikkoja, jotta tulos olisi onnistunut.

Aaltosen mukaan kirjastotilojen suunnittelussa ei 1900-luvun alussa vielä tiedetty, mitä kirjasto tulevaisuudessa tarvitsee. Henkilökunta ei osallistunut tilojen suunnitteluun ja arkkitehdit yleensä lainasivat ideoita muualta. (2012, 171.) Nykyään, kun kirjasto alkaa uudistaa vanhoja tiloja, pitää suunnittelussa ottaa huomioon sekä asiakkaiden että henkilökunnan tarpeet. Asiakkailta voi toki kysyä mitä he kirjastolta haluavat, mutta vastaukset voivat olla monenkirjavia. Yleisin vastaus on kirjojen lainaus, tiedonhaku tai tietotekniikan käyttö. Osa voi tarvita hiljaista työskentelytilaa. Toisille kirjasto voi olla hyvin sosiaalinen paikka, jossa tavataan ystäviä ja järjestetään tapahtumia. On myös heitä, jotka arvostavat perinteisen kirjaston hiljaisuutta ja hyllyjen välissä viipyilyä. Kaikkia ei voi kuitenkaan miellyttää, joten kirjaston tilojen suunnittelussa ei voi luottaa pelkästään asiakkaiden mielipiteeseen. (Houston 2015, viitattu 21.3.2018.)

Nivalan kirjaston asiakkailta kysyttiin ehdotuksia uuden lainausosaston sisustamiseen. Asiakkaille jaettiin salin pohjapiirros (liite 2), johon sai itse suunnitella omanlaisen lainausosaston joko piirtäen tai kirjoittaen. Ajatuksena oli saada ideoita erityisesti lapsilta, joten samainen pohjapiirros lähetettiin myös paikallisiin kouluihin. Valitettavasti vastauksia ei tullut ollenkaan. Ehkä kyselyn toteutus epäonnistui tai asiakkaat eivät vain olleet halukkaita tuomaan ideoitaan ilmi. Voi olla, että asiakkailta ei vain ollut mitään sanottavaa ja että he luottivat kirjaston henkilökunnan osaamiseen salin muutostöissä.

Kirjastotilan suunnittelussa auttaa, kun ajatellaan sen käyttötarkoitusta ja verrataan sitä muihin julkisiin tiloihin, joilla on selkeä käyttötarkoitus, kuten sairaalat ja lentokentät. Ihmisillä on yleensä

selkeä syy, kun he käyttävät esimerkiksi sairaalan palveluita. Kirjastoon voi tulla monesta syystä eikä kävijä välttämättä itsekään tiedä, miksi hän tulee kirjastoon juuri tietyllä hetkellä. Kirjaston monipuolinen käyttötarkoitus tulisi ottaa suunnittelussa huomioon, perusasioita unohtamatta. (Houston 2015, viitattu 21.3.2018.) Nivalan kirjastoakin käytetään moneen tarkoitukseen kirjojen lainaamisesta opiskeluun ja läksyjen tekoon. Asiakas voi tulla lukemaan päivän lehdet tai viettämään aikaa muuten vain. Kirjaston käyttötarkoituksia on yhtä monia kuin asiakkaitakin.

Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston muutostöitä suunniteltaessa on jouduttu ajattelemaan koko kirjastotila uusiksi. Entisessä lainausosastossa pääosassa oli palvelutiski, joka sijoittui keskelle salia. Tiskin ympärillä ovat eri osastot kirjahyllyineen. Uudessa suunnitelmassa tiski siirtyy oven viereen ja keskelle salia tulee oleskelutila. Tämä tila voidaan helposti muuttaa esiintymisalueeksi siirtämällä tuolit ja pöydät pois. Kirjaston peruskäyttö säilyy, mutta muu käyttö monipuolistuu.

Peruskäyttöä kannattaa miettiä ennen suurempia muutoksia. Yksinkertaisimmillaan voidaan kysyä, miksi kirjasto on olemassa ja mitä tarkoitusta se palvelee. Houstonin mielestä kirjaston peruskäyttöä on kirjoitetun tiedon säilyttäminen sekä sen tuominen kirjaston käyttäjien ulottuville oppimista ja uuden tiedon luomista varten. Hän kirjoittaa, miten kirjaston tilojen tulisi mahdollistaa oppimista ilman rahallisia tai teknisiä esteitä. (2015, viitattu 21.3.2018.)

Kirjasto on siis peruskäytöltään tiedon jakamista ja säilytystä. Uusien tilojen suunnittelussa tulisi muistaa tämä peruskäyttö, jotta ei harhauduta liian kauas siitä, mikä kirjasto pohjimmiltaan on (Sama). Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston keskelle tuleva oleskelutila on toki uutta, mutta se ei vie kirjastoa kauemmas perusajatukselta. Asiakkaat voivat edelleen etsiä ja löytää tietoa, ja ehkä uusien tilojen myötä inspiroitua uuden tiedon luomiseen. Uudet tilat voivat tuoda kirjastoon uusia käyttäjiä, jotka huomaavat kirjaston monipuolisuuden ja hyödyn.

4 PALVELUKULTTUURIN MUUTOS NIVALAN KIRJASTOSSA

Kirjastojen käyttötarkoituksen muuttuessa myös palvelukulttuuri on muuttunut. Vaikka asiakaspalvelu on edelleen tärkeä osa kirjastojen toimintaa, on asiakkaiden itsenäinen toiminta lisääntynyt (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010, 41). Palveluissa pitää huomioida myös nuoret käyttäjät. Lasten ja nuorten huomioiminen kirjastojen asiakkaina on tärkeää sekä lukutaidon kannalta että lukuharrastuksen ylläpidon kannalta. Vaikka kirjaston asiakkaat toimisivatkin itsenäisesti, on henkilökunta silti tärkeä osa kirjaston toimintaa. Henkilöstön hyvinvointiin kannattaa panostaa; hyvinvoiva henkilöstö toimii paremmin ja on siten tuottava ja innovatiivinen (Aminoff & Tienhaara 2018, 98–99).

4.1 Asiakkaiden itsenäinen toiminta

Vuosien saatossa kirjaston asiakaspalvelu on muuttunut radikaalisti. Asiakkaiden ei enää tarvitse kysyä jokaista kirjaa henkilökunnalta tiskin takaa, vaan he voivat itsenäisesti etsiä ja lainata kirjoja. Joissakin kirjastoissa ei ole lainkaan henkilökuntaa tiettyinä aikoina. Tällöin asiakkaat toimivat täysin itsenäisesti lainaten ja palauttaen kirjat suoraan automaatin avustuksella. Asiakkaat voivat itse valita, milloin ja miten he käyttävät kirjastoa. Verkkokirjastojen avulla asiakkaat voivat käyttää kirjastoa kellon ympäri. Kirjastojen tarjoamat erilaiset palvelut monipuolistavat kirjastojen toimintaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010, 41.)

Nivalan kirjastossa asiakkaat ovat voineet itse uusia lainojaan ja tehdä varauksia verkkokirjastossa 20 vuoden ajan. Asiakkaat voivat käyttää Tiekkö-kirjastojen yhteistä Axiell Arena-verkkokirjastoa. Siellä voi mm. varata kirjoja, uusia lainoja sekä kirjoittaa kirja-arvosteluja. Verkkokirjaston kautta pääsee käyttämään e-aineistoja. Vuonna 2017 Nivalan kirjaston lainausosastolle tuli lainausautomaatti. Kirjastossa oleva lainausautomaatti on lisännyt asiakkaiden omatoimisuutta ja auttaa varsinkin kiireellisenä aikana, kun asiakkaan ei tarvitse jonottaa tiskillä. Asiakas saa mahdollisuuden valita omatoimipalvelun tai palvelun henkilökunnalta. Lainausautomaattia esitellään lapsille kirjastonkäytön esittelyn yhteydessä. Lapset ja nuoret ovatkin tottuneita automaatin käyttäjiä ja voivat opastaa kavereita sen käyttöön. Aivan kaikki asiakkaat eivät kuitenkaan käytä lainausautomaattia, joten ammattimaisen henkilökunnan apua tarvitaan jatkossakin.

4.2 Lapset ja nuoret

Kirjasto on tärkeä osa lasten ja nuorten lukuinnon säilyttämisessä. Kirjastolaki edellyttää, että yleiset kirjastot toimivat lukemisen ja kirjallisuuden edistäjinä (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 6 §). Onkin suotavaa, että kirjasto voi tarjota monipuolisen kokoelman kirjallisuutta kaikille ikäryhmille. Varsinkin nuorten lukuinnon väheneminen on huolenaiheena monessa koulussa ja yhteiskunnassa yleisesti. Kirjastot voivat olla avuksi tarjoamalla vinkkausta ja kirjailijavierailuja kouluissa. Nivalassa koulut ja kirjasto ovat läheisessä yhteistyössä. Koululuokat voivat vierailla kirjastossa milloin haluavat. Kirjasto voi järjestää tiedonhaun opastusta tarvittaessa. Erilaisia tapahtumia pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan joko kirjastossa tai menemällä kouluihin. Kirjastoauto käy jokaisella koululla viikoittain.

Nivalassa on paljon lapsiperheitä ja he ovat lainaajina ahkerimpien joukossa. Uuden lainausosaston myötä lasten- ja nuortenosastot suurenevat. Entiseen lainausosastoon verrattuna uuteen tulee paljon enemmän tilaa lasten ja nuorten kirjoille, lähes puolet koko tilasta. Viihtyvyyttä on otettu huomioon lisäämällä istuimia ja oleskelualueita. Näin sekä lapset että vanhemmat voivat viettää yhteistä aikaa kirjastossa. Lastenosastolla kuvakirjat tulevat laareihin, jotka ovat lasten kannalta sopivan matalia ja niistä on jännittävä etsiä kirjoja. Hyllyt ovat matalampia, joten niistä on helppo etsiä lukemista. Lapsille on hankittu leluja, jotta aivan pienimmätkin asiakkaat viihtyvät. Vanhemmat voivat levähtää sohvilla, joilta voi seurata lasten touhuja. Lastenosastolla on hyvin tilaa pitää satutunteja tai muita tapahtumia. Kaikki kalusteet ovat siirrettävissä, joten tilaa voi muokata tarvittaessa.

Nuorten puolella hyllyjen sisällä on niin kutsuttuja lukukuutioita, joissa voi istua ja lukea. Osastolla on lisäksi akustiikkatuoli, joka vaientaa ympäristön ääniä. Siinä istuen voi kuunnella vaikkapa musiikkia tai keskittyä vain rauhoittumiseen. Nuortenosaston keskellä on suurehko pöytäryhmä, jonka ääreen voi tulla tekemään koulutehtäviä tai muuten vain oleskelemaan. Pöydällä voi pelata lautapelejä, joita oli myös vanhalla lainausosastolla. Nuortenosastolla on lisäksi pitkä kirjaseinä, johon voi laittaa esille uutuuksia tai muuta mielenkiintoista luettavaa.

4.3 Työergonomia ja tilojen valvonta

Hyvin toimiva ergonomia on tärkeä osa työhyvinvointia. Ergonomian tavoitteena on tehdä työympäristöstä sellainen, että siinä voi toimia tehokkaasti ja ilman haittoja. Hyvä ergonomia parantaa

henkilön työtä ja sen sujuvuutta. Kun työ sujuu, työmotivaatio ja jaksaminen paranevat. Työstä johtuvat poissaolot vähenevät, kun työ ei aiheuta kuormitusta. Työssäjaksaminen ja työhyvinvointi heijastuvat asiakaspalveluun. Hyvä asiakaspalvelu taas näkyy yrityksen ulkopuolella ja vaikuttaa paitsi imagoon, myös yrityksen kilpailukykyyn. (Launis & Lehtelä 2011, 36.)

Lainausosaston muutostöiden myötä Nivalan kirjastossa kiinnitettiin erityisesti huomiota ergonomiaan. Entinen tiski oli kokonaan puinen eikä sitä voinut nostaa tai laskea. Työasentoa ei voinut paljon muuttaa muuten kuin istuinta säätämällä. Uusi tiski on sähköistetty, joten sitä voi säätää käyttäjän mukaan. Töitä voi tehdä seisten, mikä on terveyden kannalta suositeltavaa. Työtuolit ovat säädettävissä. Tietokoneiden näytöt ovat erityisen varren päässä kiinni, joten näyttöjä voi nostaa ja laskea. Näytön voi kääntää asiakkaan suuntaan, jos halutaan näyttää asiakkaalle vaikkapa tiedonhaun tuloksia.

Tiski sijoitettiin lähelle ulko-ovea ja tarkoitus oli, että siitä pystyisi samalla tarkkailemaan lehtisalia. Lehtisalissa on toisinaan ilmennyt häiriökäyttäytymistä, joten se vaatii valvontaa. Tiskin asennuksen jälkeen huomasimme, että vaikka suunnitelmassa tiskistä oli näköyhteys lehtisaliin, käytännössä sitä ei kuitenkaan ole. Tiskistä ei myöskään näe ulko-ovelle, joten etukäteen ei tiedä, kuka on tulossa. Se on pieni haitta, mutta toisaalta ei voi varautua ennalta ns. hankaliin asiakkaisiin. Tilojen valvonta oli siis tavoitteena, mutta tähän tavoitteeseen ei aivan päästy.

5 MUUTOSTÖIDEN TOTEUTTAMINEN

Suuret muutostyöt vaativat hyvää ennakkosuunnittelua ja siksi projektista kannattaa tehdä projektisuunnitelma. Hyvin toteutettu suunnitelma ja selkeät tavoitteet ovat yksi onnistuneen projektin elementeistä. Ylisuunnittelua kannattaa välttää ja jättää pienet yksityiskohdat myöhemmin tarkennettaviksi. (Kettunen 2009, 93.) Nivalan kirjaston lainausosaston suunnittelu alkoi hyvissä ajoin. Koska kirjasto oli suljettuna noin kolme kuukautta, oli erityisen tärkeää, että suunnitelmat tehtiin huolella. Muutostöistä tehtiin projektisuunnitelma, jossa kuvataan projektin vaiheet, toimijat ja riskit. Projektista tehtiin myös aikataulu (Liite 3). (Holsti 2018, julkaisematonta dokumenttiaineistoa.)

Ennen varsinaisten muutostöiden alkua kirjastossa tehtiin erilaisia valmistavia töitä. Näihin kuuluivat mm. poistot, joita tehtiin 15 prosenttia. Kirjastoauto ajoi pääkirjaston kiinniolon aikana ylimääräisiä reittejä. Autolle tehtiin pysäkit keskustaan kauppojen pihoille palvelemaan keskustan asiakkaita. Kaikista muutoksista pyrittiin ilmoittamaan mahdollisimman monessa paikassa ja hyvissä ajoin. Ilmoituksia laitettiin kauppojen ilmoitustauluille ja kirjaston sisällä lehtisalina toimineeseen kokoushuoneeseen. Ilmoitukset tehtiin lisäksi Nivala-lehteen, Tiekön verkkokirjastoon, Nivalan kaupungin verkkosivuille sekä kirjaston Facebook-sivuille. Nivala-lehti kirjoitti ennen sulkemista jutun (liite 4), jossa kerrottiin kirjaston muutostöistä ja niiden vaikutuksista asiakaspalveluun.

Asiakkaita kannustettiin lainaamaan mahdollisimman paljon kirjoja ennen sulkemista. Kirjoille laitettiin pitkä laina-aika elokuun alkuun asti, jotta asiakkaiden ei tarvitse kiirehtiä palauttamaan kirjoja heti avajaispäivänä. Kouluille tehtiin yllätyspusseja, joihin kerättiin erilaista lasten ja nuorten kirjallisuutta. Näin hyllyistä saatiin aineistoa pois jo ennen varsinaista hyllyjen tyhjennystä.

5.1 Suunnittelun vaiheet

Suunnitteluun kuuluivat edellä mainittujen toimien lisäksi talousarvion tekeminen ja hyväksyminen, tarjouspyynnöt hyllyistä ja muista kalusteista sekä lainausosaston kalustesuunnittelu. Muutostyön vaatimat vaiheet on kuvattu seuraavissa kappaleissa sekä aikajanan muodossa (Liite 5).

Suunnitteluvaihe

Uuden lainausosaston muutostöitä alettiin suunnitella vuonna 2015. BTJ Finlandin edustajalle laitetiin tarjouspyyntöjä hyllyistä ja tiskistä, koska taloussuunnitelmaan tarvittiin mahdollisimman hyvä arvio muutostöihin varattavasta summasta jo vuonna 2015. (Holsti 2018, julkaisematonta dokumenttiaineistoa.) Henkilökunta oli mukana suunnittelussa alusta asti. Jokainen sai kertoa, mitä uudessa lainausosastossa pitäisi olla. Ehdotuksia käytiin läpi henkilökunnan kesken palavereissa ja tärkeistä päätöksistä äänestettiin. Eräs suurimmista päätöksistä oli lattian värin valinta, koska se vaikuttaisi lainausosaston ilmeeseen eikä sitä pystyisi muuttamaan sen jälkeen, kun se on asennettu.

Talousarvio

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kirjaston lainausosaston kaluston ja lattian uusimiseen tarvittavan investointimäärärahan 30.11.2017 (Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta 2018a, viitattu 24.10.2018). Talousarviossa lainausosaston muutostöihin varattiin 216 500 euroa. Tähän summaan kuuluivat mm. palvelutiski ja työtuolit, hyllyt ja hyllyvalot, erilaiset esittelykalusteet ja huonekalut sekä aineiston siirtotyöt ja hyllyjen asennus. Arvio ei eroa paljon toteutuneista kustannuksista. Tarkempi arvio hankinnoista ja toteutumasta on esitetty liitteessä 6.

Kalustesuunnitelma

Lainausosaston suunnitteli suunnittelutoimisto BCI yhdessä Nivalan kirjaston sekä kaupungin tila- ja palveluiden kanssa. BCI valikoitui suunnittelijaksi BTJ Finlandin suosituksesta. Ensimmäinen arkkitehdin suunnitelma tuli elokuussa 2017. Sen vihreä väri ja japanilaistyyppinen sisustus teki heti hyvän vaikutuksen. (Liite 7). Se oli vasta ensimmäinen suunnitelma ja siinä oli paljon muutettavia kohtia, esimerkiksi asiakkaiden tietokoneille oli varattu melkein yksi seinä kokonaan. Henkilökunta sai merkitä paperille mitä suunnitelmasta puuttui tai mitä ei tarvinnut ollenkaan. Suunnitteluvaihe kesti useamman kuukauden, joiden aikana käsiteltiin useita suunnitelmaluonnoksia. Muutokset lähetettiin takaisin arkkitehdille ja lopulta saatiin toteutuskelpoinen suunnitelma. (Liite 8).

Kalusteiden tarjouspyynnöt ja niiden käsittely

Kirjasto lähetti tarjouspyynnöt kirjahyllyistä, palvelutiskistä, esittelykalusteista ja kuvakirjalokeroista sekä huonekaluista ja hyllyvaloista. Tarjouspyyntöjä tarkasteltaessa arvioitiin tarjoajien soveltuvuutta, tarjousten tarjouspyynnön mukaisuutta sekä vertailtiin kokonaistaloudellisuuden edullisuutta. Tarjoukset tuli olla suomeksi ja tarjouspyynnön mukaisia. Kaikki tarjoukset tulivat ajallaan. Osa tarjouksista tuli muulla kuin suomen kielellä, joten ne suljettiin tarjouskilpailusta pois. Nivalan

kaupunginkirjaston hylly- ja esittelykalusteiden, kuvakirjalokeroiden sekä hyllyvalojen toimittajaksi valittiin BTJ Finland. Sohva-, pöytä- ja tuolikaluston toimittajaksi valittiin Modeo Oy. (Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta 2017, 2018b, 2018c, 2018d, viitattu 24.10.2018). Palvelutiskistä ja työtuoleista tehtiin myös tarjouspyyntö. Näiden toimittajaksi valikoitui Isku Interior Oy (Holsti 2018, julkaisematonta dokumenttiaineistoa).

5.2 Poistot

Kirjastoissa joudutaan tekemään poistoja lähes koko ajan. Tilat ovat rajalliset eikä kaikkea voi säilyttää. Jos sama aineisto on saatavilla sähköisenä, ei sitä välttämättä kannata säilyttää kirjastossa. Kirjastolaissa yleisten kirjastojen tehtävänä on ylläpitää uudistuvaa kokoelmaa ja tarjota pääsy aineistoihin (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 6 §). Jos kirjaston hyllyt ovat kovin täydet, niistä on vaikea löytää haluamaansa aineistoa eikä uutuuksia saada hyvin esille.

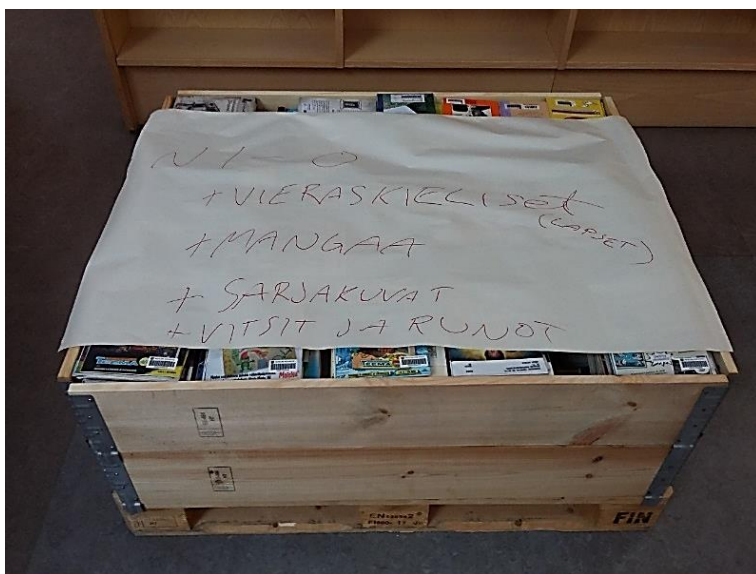
Nivalan kaupunginkirjastossa poistoihin osallistui koko henkilökunta. Jokaiselle on aiemmin määrätty luokka tai luokat, joiden poistoista huolehtimisesta he ovat vastuussa. Jokaisella on oma tapansa tehdä poistoja: joku aloittaa varastosta, toinen hyllystä tai tekee vuorotellen kumpaakin. Poistojen tekemiseen vaikuttivat paljon uudet hyllyt ja miten paljon niihin mahtuu aineistoa. Kirjastossa tehtiin ennakkoon laskennallinen poistosuunnitelma, koska uusiin hyllyihin tiedettiin mahtuvan vähemmän kirjoja. Luokkien sijoittuminen lainausosastossa täytyi huomioida sekä missä suunnassa hyllyjä on luontevin kiertää. Toki piti tarkastella myös sitä, mikä aineisto menee lainaksi ja miten paljon on lainaamattomia kappaleita. Poistetuista kirjoista hyväkuntoisimmat myytiin asiakkaille, huonokuntoiset tai muuten myyntiin kelpaamattomat laitettiin paperinkeräykseen.

5.3 Tilojen purkaminen

Lainausosaston hyllyjen tyhjentäminen aloitettiin av-aineistosta, joka siirrettiin jo 12.3.2018 laatoihin ja varastoon, koska näille ei haluttu antaa pitkää laina-aikaa. Joitakin elokuvia siirrettiin kirjastoautoon asiakkaiden lainattavaksi. Kirjasto suljettiin asiakkailta 3.4.2018, jolloin aloitettiin koko lainausosaston tyhjentäminen. Samana päivänä siirrettiin lehtilukusalin lehdet alakerran kokoushuoneeseen. Lehtilukusali siirrettiin yläkerrasta alakerran kokoushuoneeseen, jotta kirjalavat saatiin sijoitettua lehtilukusaliin ja aulaan muutostöiden ajaksi. Tyhjennys aloitettiin käsikirjastoa lähinnä olevista hyllyistä, joilla oli mm. nuotteja ja aikuisten tietokirjallisuutta, koska tämä aineisto oli

helppo siirtää käsikirjastoon. Kirjat pakattiin laatikoihin, joita saatiin paikallisista marketeista. Laatikoihin merkittiin niiden sisältö luokittain ja aakkosittain, jotta purkaminen uusiin hyllyihin olisi helppoa.

3.4.2018 aloitettiin kaluston purkaminen lastenosastolla olevasta satulammesta. Kivilattia, johon ei tehty muutoksia, suojattiin. Palvelutiski tyhjennettiin tietokoneista ja muista tavaroista. Henkilökunta jaettiin työpareihin, jotka tyhjensivät aiemmin heille määrätyn osaston. Kirjoja pakattiin päällekkäin kasattujen lavakaulusten sisään (kuva 3). Nivalan työpajasäätöiltä ostettiin työvoimaa, joka siirsi valmiit lavat lehtilukusaliin ja eteiseen. Kirja-aineiston purkaminen tapahtui hyvin nopeasti, koska jo kahden päivän päästä kaikki kirjat saatiin pakattua ja suojattua. Nopea tahti yllätti jopa henkilökunnan, mutta tähän vaikutti varmastikin hyvä ennakkosuunnittelu ja se, että jokaisella oli oma alueensa tyhjennettävänä. Toisaalta, kun oman osaston sai valmiiksi, pystyi tarvittaessa auttamaan muita.

KUVA 3. Pakattua kirja-aineistoa. Lähde oma valokuva.

Tilapalveluiden kirvesmiehet sekä työpajan työntekijät tekivät purkutöitä samalla, kun hyllyjä tyhjennettiin. Töihin kuuluivat mm. hyllyjen, sähköjen ja ilmastoinnin sekä tiskin purkamista. Kuvasta 4 näkee, että tiski sisälsi paljon erilaisia sähkökytkentöjä, joiden kanssa sai olla tarkkana. Sähköjen purun teki sähköliike Päivärinta Nivalasta. Hyllyjä purettiin sitä mukaa kuin ne tyhjenivät ja 13.4.2018, kymmenen päivää töiden aloittamisesta, tiski oli kokonaan purettu, viety pois ja koko lainausosasto oli tyhjä.

KUVA 4. Tiskin purku. Lähde oma valokuva

Puretut kalusteet eivät menneet hukkaan. Entisistä kalusteista ja hyllyistä osa jaettiin paikallisiin kouluihin ja päiväkoteihin. Osa myytiin huutokaupassa. Koulut ja päiväkodit saivat valita mitä halusivat ottaa, ennen kuin kalusteet laitettiin myyntiin yleisesti. Tekninen johtaja suositteli Kiertonettiä, ettei mitään tarvitsisi hävittää polttamalla. Kiertonettiin hankittiin tunnukset ja myytävistä tuotteista laitettiin kuvat ja tiedot. Tarjouksia tuli ja kaikki myytiin. Voittoa ei tavoiteltu, vaan tärkeintä oli saada entiset kalusteet uusiin koteihin. Hyllyt purettiin varovasti ja jokainen mutteri ja ruuvi säästettiin. Osat paketoitiin valmiiksi ostajien haettavaksi. Mukaan laitettiin kuvalliset ohjeet uudelleen kokoaamisen avuksi.

Seuraavan kuukauden aikana varsinaiset muutostyöt pääsivät vauhtiin. Linausosaston lattian purku alkoi 16.4.2018. Tämä työvaihe aiheutti paljon pölyä, joten henkilökunnan tilojen ovet sekä musiikkiopiston ovet peitettiin muovilla ja purkutöiden aikana henkilökunta kulki takaoven kautta. Varsinaista meluhaittaa purkutöiden johdosta ei kestänyt montaa päivää. Suurin työ oli lattian hiominen uutta mattoa varten sekä uusien sähköpistokkeiden paikkojen asentaminen. Uusi, vihreä matto peitti lattian 16.5.2018. (Kuva 5)

KUVA 5. Lainaustosaston uusi lattia. Lähde oma valokuva.

5.4 Asiakaspalvelu kiinniolon aikana

Kirjastoauto palveli asiakkaita pääkirjaston ollessa suljettuna. Autosta asiakkaat pystyivät noutamaan varauksia, joita oli mahdollista tehdä auton ja verkkokirjaston kautta naapurikirjastoista. Uutuuskirjoja tuli muutostöistä huolimatta ja niitä säilytettiin kirjaston tutkijanhuoneessa. Sieltä aineistoa siirrettiin kirjastoautoon tarpeen mukaan. Kirjastoauto tulikin tutuksi monelle keskustan asukkaalle, kun autolle tehtiin pysäkit kauppojen pihalle. Kirjastoauton lisäksi asiakkaita palveltiin puhelimitse.

Uudet lehdet vietiin paikoilleen joka aamu kokoushuoneeseen siirtyneeseen lehtilukusaliin. Kokoushuoneeseen siirrettiin myös sähköisten lehtien lukulaite, josta voi lukea satoja kotimaisia ja ulkomaisia sanoma- ja aikakauslehtiä. Lehtilukusali oli avoinna maanantaista perjantaihin kello 11.00–18.00. Henkilökunnasta jokainen vuorollaan huolehti lehtilukusalin siisteydestä ja tarkisti tilat ja ovet sulkemisaikaan.

6 UUDEN RAKENTAMINEN

Uusi lattia valmistui siis 16.5.2018. Samalla maalattiin seiniä ja pattereita. Ilmastointi puhdistettiin, vanhat palohälyttimet vaihdettiin uusiin ja sähkölukot uusittiin. Nämä eivät olleet suunniteltuja muutoksia, mutta ne oli hyvä tehdä muutostöiden yhteydessä. Sen jälkeen alkoivat hyllyjen asennustyöt. BTJ Finlandin alihankkimat asentajat asensivat hyllyt sekä hyllyjen päälle tulevat valot. Sähköasennukset hyllyvaloihin, tiskiin ja muualle teki sähköasentaja.

Aineiston hyllyttäminen uusiin hyllyihin aloitettiin 4.6.2018. Henkilökunta jaettiin samoihin kahden hengen tiimeihin kuin aineiston purussakin. Kesätyöntekijät pyyhkivät uudet hyllyt ennen aineiston hyllytystä. Kuvassa 6 näkyvät lavat, joilla kirjat olivat pakattuina. Lavat tuotiin lähelle hyllyjä, joihin laatikoissa oleva aineisto kuului. Aineiston hyllytys saatiin valmiiksi ennakoitua aiemmin. Tässä, kuten aineiston purussakin, auttoi hyvä ennakkosuunnittelu ja ryhmätyö.

KUVA 6. Kirjalavat valmiina purettaviksi uusiin hyllyihin. Lähde oma valokuva.

Töiden sujuvuuteen vaikutti suuresti se, että henkilökunnalla ja muilla muutostöihin osallistuneilla oli selkeä aikataulu ja tehtävät. Kaikki tulivat tiettyyn aikaan töihin ja tauot sovittiin etukäteen. Aamuisin pidettiin lyhyt palaveri, jossa käytiin läpi tulevan päivän tehtävät, mahdolliset ongelmat sekä muut ajankohtaiset asiat läpi. Tällaisten nopeiden palaverien tuloksena kaikki tietävät, mitä kukin tekee ja mahdolliset ongelmat voidaan ratkaista heti niiden ilmaannuttua. Yhteydenpito on myös motivoivaa. (Kettunen 2009, 140.) Koko projektista oli oma aikataulu (liite 3), johon oli merkitty

kaikki tapahtumat hyllyjen tyhjennyksestä, lattian hiomiseen ja uusien hyllyjen asentamiseen. Selkeät työtehtävät ja hyvä ilmapiiri ovat toimivan työyhteisön tunnusmerkkejä. Hyvä johtajuuskin vaikuttaa paljon siihen, miten hyvin työyhteisö voi. (Aminoff & Tienhaara 2018, 98–99.)

Koska kaikki aineisto saatiin hyllytettyä ennakoitua aiemmin, henkilökunnalle jäi hyvin aikaa lainausosaston viimeistelyyn. Tähän kuului muun muassa hyllynreunatekstien liimaamista, hyllyjen päätyihin tulevien kylttien suunnittelua sekä huonekalujen järjestelyä ja muuta sisustamista. Erityisesti hyllynpäätykylttien suunnittelussa otettiin huomioon asiakkaiden näkökulma. Kirjastoammatilaiselle yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä on päivänselvä asia, mutta asiakkaan kannalta se ei ehkä ole kaikista helpoin ymmärtää. Entisten YKL:n mukaisten hyllyopasteiden sijaan laitoimme jokaisen hyllyn päätyyn kyltin, jossa on pääluokan numero ja sanallisesti kerrottuna, mitä kyseinen hylly sisältää (Kuva 7). Asiakkaat näkevät heti, mitä hyllyissä on ja toivottavasti selkeät opasteet lisäävät asiakkaiden kiinnostusta tietokirjoihin. Hyllyjen reunaan on edelleen merkitty luokat ja niiden sisältö tarkasti YKL:n mukaisesti. Tämä puolestaan helpottaa aineiston löytämistä hyllystä ja varsinkin tiedonhakutilanteissa nopeuttaa asiakaspalvelua.

KUVA 7. Hyllynpäätykyltti. Lähde oma valokuva

Sisustuksessa hyödynnettiin entisiä kalusteita. Nuortenosaston uudessa sarjakuvahyllyssä ei ollut sopivaa paikkaa lehdille. Kokeilimme, voisiko entisen sarjakuvahyllyn lehtilokeroita käyttää uudelleen. Ne sopivat kokonsa puolesta hyllyyn, joten kesätyöntekijät maalasivat lokerot ja näin lehdille saatiin oma paikka sarjakuvien joukossa (Kuva 8). Kirjastoauton palautuksia varten käytetty kirja-vaunu maalattiin valkeaksi, jotta se sopi uuden tiskin valkoiseen väriin.

KUVA 8. Uudistetut lehtilokerot. Lähde oma valokuva

Uusien kalusteiden saavuttua ne laitettiin pohjapiirroksen mukaisiin paikkoihin. Kattoikkunan alle suunniteltua oleskelualueetta muutettiin hieman tilanahtauden vuoksi. Joitakin esittelykorokkeita ja tuoleja siirrettiin eri paikkoihin. Uusi palvelutiski pääsi omalle paikalleen. Sähköasentaja kytki sähköt tiskiin ja asensi loput valaisimet. It-tuki asensi tietokoneet tiskiin ja asiakkaiden käyttöön sekä laittoi hävikinestoportin takaisin paikoilleen. Lastenosastolle tuli lisäksi tiedonhakukone lasten käyttöön.

Uuden lainausosaston suunnittelussa otettiin huomioon myös kirjaston palmut ja muut viherkasvit. Lainausosaston keskellä on ollut kolme kentiapalmua melkein 30 vuotta. Ne piti ehdottomasti säilyttää. Arkkitehdin suunnitelmassa oli lisätty kasveja, joten uusia huonekasveja hankittiin paikallisesta kukkakaupasta. Viherkasvit lisäävät tilan viihtyvyyttä, parantavat hengitysilmaa ja sopivat muutenkin lainausosaston ”keidasmaiseen” tunnelmaan.

Kirjaston tilojen muutostyöt eivät olleet pelkästään kirjaston henkilökunnan asia, vaan töissä olivat mukana useat eri tahot rakennusmiehistä it-tukeen ja kesätyöntekijöihin. Vaikka tekijöitä oli monesta eri paikasta, pystyivät kaikki hyvään yhteistyöhön eikä esimerkiksi aikataulujen kanssa tullut

suurempia ongelmia. Samaan tavoitteeseen pyrkiminen, henkilön oma toiminta sekä kaikkien osallisten sujuva yhteistyö ovatkin onnistuneen projektin tunnusmerkkejä (Kymäläinen, Lakkala, Carver & Kamppari 2016, 34).

6.1 Ongelmat

Vaikka aikataulu piti eikä henkilöstön välillä tullut hankaluuksia, liittyy kaikkiin suuriin projekteihin toki myös ongelmia. Kun mukana on monta muuttuvaa tekijää, voi olla varma, että kaikki ei välttämättä suju suunnitelmien mukaan. Linausosaston hyllyt olivat suurilta osin kunnollisia, mutta joidenkin hyllyjen päädyt olivat kolhiintuneet ja yhdessä oli selkeä naarmu. Uusia hyllynpäätyjä jouduttiin odottamaan noin kahdeksan viikkoa. Kuvakirjakaukaloihin ei mahtunut kuvakirjat pystyyn, joten niistä otettiin yksi vetolaatikko pois. Irrallisille vetolaatikoille tilattiin puuttuvat osat, jotta niistä voisi koota kokonaisen laatikoston. Näitä osia jouduttiin odottamaan, mikä aiheutti viivästyksiä kuvakirjakaukaloiden kokoamisessa ja käyttöönotossa.

Pohjapiirros ei aivan vastannut todellisuutta, mikä aiheutti muutaman hyllyn kokoamista eri lailla kuin suunnitelmassa. Siksi joidenkin luokkien aineistomäärää piti vähentää, koska ne eivät olisi mahtuneet hyllyihin. Osasta hyllyjä oli jäänyt asentamatta tuet, jotka estävät hyllypäätyjen leviämisen, kun hyllyssä on paljon painavaa aineistoa. Tämä puutos aiheutti yhden hyllyn romahtamisen hyllytyksen yhteydessä, kun hyllykiinnikkeet eivät pysyneet paikoillaan. Henkilöstölle ei onneksi tullut vahinkoa. Näiden ongelmien lisäksi tiskin takana olevan kirjahyllyn liukuovet olivat jäykät aukaista ja hyllyvaloista puuttui kiinnikkeitä.

Myös tietotekniikka aiheutti ongelmia. Suunnitelmassa oli tarkoitus siirtää asiakaskoneet ikkunan vierestä lähemmäs keskusaukiota. Sähköpiirustuksesta kuitenkin puuttui siihen suunniteltu tietokoneverkko. Langattoman lähiverkon sijaan saimme tavallisen sähköverkon. Asiakaskoneet piti siksi asentaa eri paikkaan, mistä syystä keskusaukion kalustusta piti siirtää eikä yhdeltä koneelta pysty tulostamaan erilaisen verkkoyhteyden vuoksi. Koneet saatiin pois ikkunan vierestä, mutta eri paikkaan kuin oli alun perin suunniteltu.

6.2 Lopputestaus

Viikkoa ennen avajaisia koko lainausosaston toiminta testattiin. Henkilökunta jakautui jälleen ryhmiin, joissa osa toimi asiakaspalvelussa ja osa esitti asiakkaita. Lainaus- ja palautuskoneiden toimivuus testattiin, samoin kuin lainausautomaatti ja hävikinestoportti. Testauksessa käytiin läpi mahdollisia asiakaspalvelutilanteita uuden kirjastokortin tekemisestä kokoushuoneen varaamiseen. Tällä varmistettiin, että tiskissä ovat kaikki asiakaspalvelussa tarvittavat lomakkeet ja että kaikki ovat helposti löydettävissä. Samalla kierrettiin läpi kaikki osastot. Tämä tehtiin lähinnä muistinvirkistykseksi ja uuden hyllyjärjestyksen sisäistämiseksi.

Testaus toi esille joitakin pieniä ongelmia lähinnä tietotekniikan toimivuudessa. Tulostaminen ei onnistunut asiakaskoneilta eikä verkko toiminut osassa kirjastorakennusta. Hävikinestoportin kävijälaskuri ei toiminut ja lehtilukusalin kävijälaskuri oli asennettu väärin. Koska testaus tehtiin hyvissä ajoin, ehti it-tuki selvittää ongelmat ennen avajaisia. Tämäkin osoittaa hyvän ennakkosuunnittelun tärkeyden, koska kaikkiin yllätyksiin ja ongelmatilanteisiin ehditään varautua.

Myöhemmin elokuussa BTJ Finland teki lopputarkastuksen ja samalla heidän asentajansa teki vaaditut korjaukset ja asensi vaurioituneen hyllynpäädyn tilalle uuden. Yksi korjattava hyllynpääty jäi vaihtamatta, koska paketista otettu uusi hyllynpääty oli yhtä huonossa kunnossa kuin se, joka olisi pitänyt vaihtaa. Tämäkin hyllynpääty vaihdettiin myöhemmin marraskuussa. Uusien kuvakirjakaukaloitten (kuva 9) kokoaminen onnistui, joten lastenosastolle saatiin vielä lisää tilaa kuvakirjoille. Hyllyistä puuttuneet tuet saatiin paikoilleen, joten enää ei ole vaaraa hyllyjen romahtamisesta. Tiskin takana olevan kirjahyllyn jumiutuneet liukuovet korjattiin samalla, samoin hyllyvaloista puuttuneet kiinnikkeet.

KUVA 9. Lastenosaston kuvakirjakaukaloita. Lähde oma valokuva

7 “TÄÄLLÄHÄN ON KOMIAA” - PALAUTE ASIAKKAILTA

Keräsin asiakkaiden palautetta uudesta lainausosastosta käyttämällä tutkimusmenetelmänä osallistuvaa havainnointia. Havainnoinnin avulla saadaan tietoa yksilöiden todellisesta käyttäytymisestä ja mielipiteistä. Havainnointi voidaan suorittaa joko systemaattisesti tai osallistuvasti. Systemaattinen havainnointi tapahtuu yleensä rajatussa tilassa ja havainnoija on tilanteesta ulkopuolinen. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija on mukana tilanteessa, mutta pitää omat mielipiteensä erossa tutkittavien havainnoista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 213–217.) En kysynyt asiakkaiden mielipidettä, vaan keskityin kuuntelemaan heidän ensireaktioitaan. Pysyin tilanteesta erillään ja annoin asiakkaiden itse kertoa, mitä mieltä he olivat.

Uudistunut lainausosasto avattiin 2.7.2018, kolmen kuukauden muutostöiden jälkeen. Olin mukana heti ovien avauduttua valmiina havainnoimaan asiakkaiden huomioita uudesta sisustuksesta. Havainnointi alkoi kello 10.00 heti ensimmäisten asiakkaiden saavuttua. Palautetta tuli jokaiselta asiakkaalta, joka ensimmäisen kerran näki uuden lainausosaston. Ensimmäinen asiakas oli vanhempi mies, joka totesi kirjastossa olevan eri näköistä. Osa totesi, ettei kirjastoa tunnista. Enimmäkseen uusi lainausosasto todettiin hienoksi. Vihreä väri otettiin hyvin vastaan, samoin valkoiset hyllyt, jotka erään asiakkaat mielestä saivat kirjaston näyttämään avaralta. Havainnoinnin lopetin klo 11.00. Alla on muutama valikoitu kommentti havainnoinnin ajalta. Sulkuihin on merkitty mielipiteen kertoja.

Ihan pöllönä katsoa. (keski-ikäinen nainen)

Aivan uus lattia. (pieni tyttö)

On vähän muuttunut, valoisa ja mukava. Mistä löytyy kirjat? Vaatii vähän etsintätöitä. (nuorehko mies)

Miten täällä toimitaan? Komiaa ja ihanat värit. (nuori nainen)

Tulin toivottamaan teidät tervetulleiksi (takaisin). (vanhempi nainen)

Uskaltaako tänne tulla? On kuin olohuone. (vanhempi nainen)

Katto näyttää erilaiselta, ennen katsottu vanhaa tiskiä. (vanhempi nainen)

Teillähän on vähän kuin uus työpaikka täällä. (nuori nainen)

Tervetuloa takaisin! Mistäs aletaan kahteleen? (vanhempi naishenkilö)

Täällähän on komiaa. (vanhempi nainen)

Aivan kaikki palaute ei luonnollisestikaan ole ollut pelkkää kehumista. Erityisesti vanhemmat asiakkaat ovat sanoneet, etteivät he aina ylety ylähyllyille eikä rappusille uskalla nousta. Toisaalta hyllyjärjestyksen muutos on aiheuttanut vaikeuksia löytää aineistoa ja entistä uutuushyllyä on kaivattu. Uudet esittelykorokkeet tuovat aineistoa esille, mutta ne vaativat asiakkaalta tiettyä etsimishalua, koska kirjoja on useammassa esittelykorokkeessa. On toki luonnollista, että muutokset aiheuttavat jonkinlaista hämmennystä ja totuttelua.

Kommentit ovat edelleen, jo useamman kuukauden aukiolon jälkeen, olleet pääasiassa myönteisiä. Ne ovat liittyneet kirjaston valoisuuteen ja siihen, että katto näyttää erilaiselta. Eräs asiakas huomasi kattoikkunamme ensimmäistä kertaa. Osa on huomannut katon korkeuden tai luullut, että katto on maalattu. Eräs asiakas totesi, että kirjasto on koko Nivalan hienoin paikka. Tällaisen palautteen kuuleminen vahvistaa sen ajatuksen, että oli oikein purkaa vanha ja tehdä uusi lainausosasto.

Parasta on ollut nähdä, että lapset ja nuoret ovat ottaneet uudet osastonsa innolla vastaan. Nuor-tenosaston pöydät ovat täyttyneet palapelin tekijöistä ja lautapeliä pelaajista. Lasten puolella lelut ja kirjat ovat iloisesti sekaisin, kun pikkuasiakkaat tutkivat uusia kirjahyllyjä. Joskus vanhemmilla on ollut vaikeuksia saada lapset lähtemään kotiin ja aivan pienimpien asiakkaiden on ollut vaikea ymmärtää, miksi lastenosaston pehmoleluja ei saa ottaa mukaan. (Kuvat 10 ja 11)

KUVA 10. Lastenosaston sisustusta. Lähde oma valokuva

KUVA 11. Nuortenosaston pöytäryhmä. Lähde oma valokuva

Muutostyöt ovat kiinnostaneet muitakin kuin asiakkaita. Nivala-lehti kirjoitti jutun uudesta lainausosastosta (Liite 9). Nivalan kaupunginkirjaston uusi lainausosasto mainitaan myös suunnittelutoimisto BCI:n verkkosivuilla, yhdessä kansainvälisten kirjastojen kanssa (Liite 10). BTJ Finlandin verkkosivuilla on referenssinä uudistunut lainausosastomme (Liite 11). Naapurikirjastoista on käynyt henkilökuntaa katsomassa, miten muutostyöt onnistuivat.

8 KÄYTTÖÖNOTTO

Avajaisten jälkeen olemme hiljalleen totutelleet uuteen työympäristöön. Joitakin asioita on vielä hienosäädetty, mutta pääosin kaikki on sujunut hyvin. Vieläkin tulee asiakkaita, jotka eivät ole käyneet kirjastossa muutostöiden jälkeen. Palaute on edelleen ollut positiivista. Asiakkaat ovat löytäneet oleskelualueet niin salin keskellä kuin ikkunoiden alla. Nuortenosaston pöytä on päivittäin käytössä ja pelejä pelaavat niin lapset kuin aikuiset.

Heinäkuussa, pian avajaisten jälkeen, kirjastossa pidettiin ensimmäinen tapahtuma. Kotiseutuviikon yhteydessä kirjastossakin oli monenlaista ohjelmaa. Saimme testata sekä lastenosaston että lainausosaston keskustan toimivuutta esiintymistilana, kun laulaja Toni Kettinen esiintyi. Lastenosaston hyllyt ja kuvakirjalokerot ovat kaikki rullien päällä, joten niitä voi siirrellä. Lainausosaston keskellä olevat esittelykorokkeet ovat myös siirrettäviä. Tilat muuntuivat helposti esiintymiselle sopiviksi. Kirjastossa järjestetään tulevaisuudessakin erilaisia tapahtumia, joten tilojen helppo muunnattavuus on tärkeää.

Lastenosastolla on pidetty satutunteja ja tilat ovat sopineet oikein hyvin tähän tarkoitukseen. Lapsille ja vanhemmille löytyy istumapaikkoja. Satutädit voivat asettua niin, että kaikki kuulevat sadut sekä näkevät kirjan kuvat. Lastenosaston pehmoleluja voi käyttää rekvisiittana, kun satuja luetaan. Näin saadaan pienimmätkin kuuntelijat keskittymään. Satutunneilla ja kirjastoon tutustumassa on käynyt lapsia paikallisista päiväkodeista. Lastenosastolle mahtuu nyt isompikin päiväkotiryhmä, kun tilaa on enemmän.

Uuden lainausosaston käyttöönotossa on tärkeää ottaa huomioon henkilökunnan ajatukset. Siksi kysyin henkilökunnan mielipidettä uudesta lainausosastosta sekä palvelutiskistä. Tiskin korkeuden säädettävyyden huomattiin hyväksi. Varsinkin aineiston palautuksessa on ollut hyvä, kun voi työkennellä seisten. Tuolilla istuen selkään kohdistuu kiertoliikettä, mutta seisten tulee liikuttua vähemmän kuormittavasti. Tiskissä kaikki tavarat ovat lähellä ja omilla paikoillaan. Asiakkaiden varaukset ja seutulainaan menevä aineisto on kaapissa pois näkyviltä, mutta silti lähellä tiskiä. Tiski on nyt sijoitettu rauhallisempaan paikkaan eikä siinä tunne olevansa huomion keskipisteenä, toisin kuin entisessä tiskissä. Huonona puolena on huomattu, että laskutilaa on liian vähän. Jos asiakas palauttaa paljon kirjoja tai kun seutulainakuljetus tulee, niin tila tahtoo loppua kesken.

Valaistus on onnistunut ja varsinkin hyllyvalot auttavat näkemään aineiston paremmin. Viherkasvit ovat parantaneet viihtyvyyttä ja tuovat kodikkuutta verhojen ja kalusteiden kanssa. Koko värimaailma on onnistunut oikein hyvin. Lasten- ja nuortenosastojen laajeneminen on otettu henkilökunnan joukossa ilolla vastaan. Nuortenosaston pöytäryhmä vaikutti aluksi liian suurelta, mutta on osoittautunut käytössä erittäin onnistuneeksi hankinnaksi. Nuortenosastolle tuli lisäksi hyvin tilaa uutuuksille.

Tilaongelmia on tullut aikuisten kertomakirjallisuuden puolelle, kun kirjat eivät tahdo mahtua hyllyyn ja paljon joudutaan siirtämään varastoon tai poistamaan. Hyllyjen välit ovat joissakin kohdin ahtaat, etenkin jos liikkuu kirjakärryn kanssa. Osassa hyllyistä hyllytasot ovat matalalla. Tämä hankaloittaa hyllyttämistä, kun joutuu kyyristymään alas. Hyllyissä olevat opasteet uudistettiin. Ne ovat saaneet vaihtelevaa palautetta. Kyltit ovat selkeät, mutta niihin on kaivattu yksityiskohtaisempaa tietoa hyllyssä olevasta aineistosta. Kyltit ovat erityisesti asiakkaita varten, mutta henkilökunnallekin ne ovat tärkeitä, kun pitää löytää tietty aineisto tai opastaa asiakas oikealle hyllylle.

Av-aineiston osaltakin tuli ongelma tilan kanssa, kun kaikki aikuisten cd-levyt eivät mahtuneet kuvan 12 uuteen hyllyyn. Osa aineistosta jouduttiin siirtämään varastoon. Sama ongelma on aikuisten dvd-levyjen kanssa, koska uusille levyille ei tahdo löytyä tilaa. Lasten ja nuorten puolella tätä ongelmaa ei vielä ole, toisaalta etenkin lasten av-aineisto vaihtuu nopeammin, kun huonokuntoista aineistoa poistetaan, joten tilaongelmia ei ainakaan heti ole tulossa. Av-aineiston hyllyttäminen vaatii aineiston siirtelyä, jos esimerkiksi tietty dvd-levy ei mahdu sille varattuun kohtaan.

KUVA 12. Aikuisten av-aineiston hylly. Lähde oma valokuva

Uudet esittelykorokkeet uutuuskirjoille (kuva 13) ovat herättäneet sekä myönteisiä että kielteisiä mielipiteitä. Niissä kirjat tulevat esille eri lailla kuin ennen. Esittelytilaa niissä on vähemmän, mikä vaikeuttaa esimerkiksi teemanäyttelyiden järjestämistä. Välillä ne ovat hankalat käyttää, jos pitää nopeasti löytää kirja asiakkaalle, koska kirjat ovat siinä päällekkäin eikä kirjan nimeä näe heti. Samaa ongelmaa on ollut lasten- ja nuortenosastojen kirjakaukaloissa. Toisaalta sekä esittelykorokkeisiin että kirjakaukaloihin mahtuvat myös hyvin korkeat kirjat pystyyn.

KUVA 13. Esittelykorokkeita. Lähde oma valokuva

9 POHDINTAA

Kun tämän opinnäytetyön aihe varmistui, olin luonnollisesti huojentunut, mutta samalla jännitti tulevan työn tekeminen. Oli mielenkiintoista olla samalla aikaa työntekijänä mukana näin isossa projektissa ja toisaalta opiskelijana tutkimassa ja tallentamassa tapahtumia. Vaikeinta oli rajata aihetta niin, ettei opinnäytetyöstä tulisi liian pitkää ja yksityiskohtaista. Haastetta aiheutti sekin, että aihe ei ollut aivan tavallisin ja siksi lähteiden löytäminen aiheutti aluksi ongelmia.

Työntekijän näkökulmasta oli hienoa huomata, miten hyvin henkilöstö hitsautui yhteen muutostöiden aikana. Ryhmähenki oli koko projektin ajan hyvä ja toiminta sujui myös muiden projektiin kuuluvien kanssa. Opiskelijan näkökulmasta projektin monet vaiheet hämmensivät. Sain paljon hyvää materiaalia kirjastotoimenjohtajalta, mutta materiaalin määrä aiheutti sen, että sitä oli välillä vaikea hallita. Ajatuksella ja ajan kanssa tehty materiaalin läpikäyminen auttoi löytämään aineistosta opinnäytetyön kannalta tärkeät dokumentit. Sain paljon apua kirjastotoimenjohtajalta ja muulta henkilökunnalta. Kävimme epäselviä asioita läpi ja vähitellen asiat alkoivat selkeytyä.

Opinnäytetyön kirjoittaminen oli lopulta yllättävän kivuton prosessi. Uskon, että kirjoittamista auttoi jo heti muutostöiden alusta pitämäni päiväkirja sekä useat valokuvat, joita otin muutostöiden vaiheista. Nämä auttoivat ainakin tapahtumien pitämisessä järjestyksessä. Koska olin mukana muutostöiden vaiheissa, oli välillä vaikea pitää itsensä tarpeeksi etäällä ja jättää asioita opinnäytetyön ulkopuolelle, jotta työstä ei tulisi liian laajaa.

Vaikeinta oli saada selvää kaikista virallisista vaiheista, mitä tällaisen projektin läpivieminen vaatii. Tarjouspyynnöt, erilaiset päätökset sekä budjetin ja aikataulun hallinta eivät tavallisessa kirjastotyössä aina tule vastaan. Koska aiheeni oli erilainen, oli alussa vaikea suunnitella mistä näkökulmasta sen kirjoittaisin. Selvää oli, että työni on toiminnallinen opinnäytetyö, mutta teorian liittäminen työhön mukaan oli aluksi vaikeaa. Oli helpompaa kirjoittaa puhtaaksi, mitä olin kirjoittanut päiväkirjaan, mutta teorian kirjoittaminen ei ollut yhtä helppoa. Lähteiden löytäminen teorian pohjaksi oli vaikeaa, osittain siksi että en heti tiennyt, mitä lähteitä kannattaisi käyttää.

Muutostöiden aikana huomasin jälleen, miten moneen asiaan kirjastoammattilainen pystyy. Välillä hyllytetään aineistoa uusiin hyllyihin, välillä kootaan kirjakärry ja ripustetaan verhoja. Projektin kruunasi, kun vaihdoimme kolmeen kentiapalmuun uudet ruukut. Onkin melkoinen taito saada yli

30 vuotta vanha palmu pienestä ruukusta ulos. Palmut kotiutuivat hyvin ruukkuihinsa ja toivottavasti elävät vielä toiset 30 vuotta.

Oli mukava huomata, miten asiakkaat ottivat uuden lainausosaston vastaan. Kommenteista kuuli, että kirjaston aukeamista oli odotettu. Tein havaintoja avajaispäivänä noin tunnin ajan. Havainnoinnin tekeminen oli helppoa, mutta ei ehkä mennyt aivan sääntöjen mukaan. Olisin voinut tehdä useamman havainnoinnin esimerkiksi viikoittain. Toisaalta olen pyrkinyt seuraamaan, miten kauan asiakkailta tulee kommentteja ja yrittänyt muistaa kirjoittaa niitä talteen. Kommentit ovat olleet edelleen myönteisiä ja mieltä lämmittäviä. On ollut mukava huomata, että kirjastossa viihdytään. Koko muutostyö tehtiin juuri asiakkaita varten. Kuvassa 14 on valmis lainausosasto kuvattuna siitä näkökulmasta, mistä asiakkaat sen ensimmäisenä näkevät.

KUVA 14. Nivalan kaupunginkirjaston uudistettu lainausosasto. Lähde oma valokuva

LÄHTEET

Aaltonen, H. & Mäkinen, A. 2012. The Finnish library space - from stacks to living room: a history of the development of public library spaces in Finland. Helsinki: Avain.

Aminoff, M. & Tienhaara, A. 2018. 4. uud. painos. Työyhteisön toiminnan kehittäminen. Teoksessa K. Martimo, J. Uitti & M. Antti-Poika (toim.) Työstä terveyttä. Helsinki: Duodecim, 98–99.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.

Holsti, P. 2018. Kirjastotoimenjohtaja, Nivalan kaupunginkirjasto. Julkaisematonta dokumenttiaineistoa. Saatavilla Nivalan kaupunginkirjastossa.

Houston, A. M. 2015. Revisiting Library as Place. Reference & User Services Quarterly 55 (2), 84-86. Viitattu 21.3.2018,
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=111946822&site=ehost-live>.

Kettunen, S. 2009. Onnistu projektissa. 2. uud. p. Helsinki: WSOYpro.

Kymäläinen, H., Lakkala, M., Carver, E. & Kamppari, K. 2016. Opas projektityöskentelyyn. Helsinki: Helsingin yliopiston Tieteestä toimintaa -projektikurssiverkosto.

Laki yleisistä kirjastoista. 29.12.2016/1492.

Launis, M. & Lehtelä, J. 2011. Ergonomian periaatteet ja käyttöalueet. Teoksessa M. Launis & J. Lehtelä (toim.) Ergonomia. Helsinki: Työterveyslaitos, 36.

Mäkelä, H. 1991. Kirjasto – kylän kunnia: 130 vuotta kirjastotoimintaa Nivalassa. Nivala: Nivalan kunta.

Nivalan kaupunki 2018. Kaupunki ja hallinto. Viitattu 17.9.2018, <http://nivala.fi/node/2>.

Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta. 2017. Kirjaston hyllytoimittajan valinta. Pöytäkirja.12.2017/38 §. Viitattu 24.10.2018,
<http://nivala.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2017173-5>.

Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta. 2018a. Nivalan kaupunginkirjaston lainausosaston kaluston ja lattian uusimisen projektisuunnitelma. Pöytäkirja 7.2.2018/11 §. Viitattu 24.10.2018, <http://nivala.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2018212-4>.

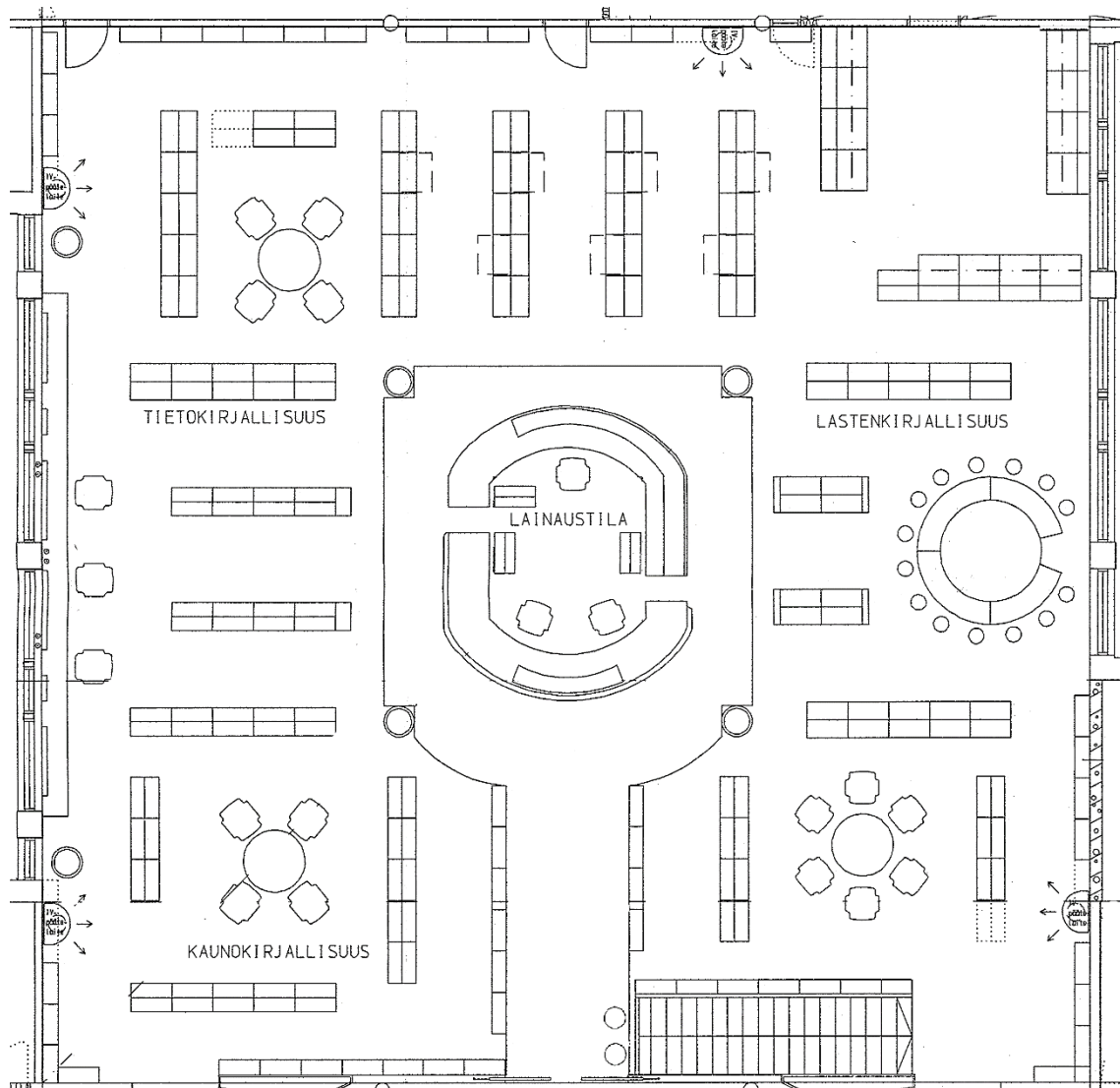
Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta. 2018b. Kirjaston hyllyvalotoimittajan valinta. Pöytäkirja 28.2.2018/22 §. Viitattu 24.10.2018,
<http://nivala.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2018235-5>.

Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta. 2018c. Kirjaston esittelykaluste- ja kuvakirjalokerotoimittajan valinta. Pöytäkirja 7.2.2018/ 12 §. Viitattu 24.10.2018, <http://nivala.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2018212-5>.

Nivalan kaupungin hyvinvointilautakunta. 2018d. Kirjaston sohva-, pöytä- ja tuolikalustotoimittajan valinta. Pöytäkirja 28.2.2018/23 §. Viitattu 24.10.2018, <http://nivala.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2018235-6>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2010. Yleisten kirjastojen laatusuositus. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, kulttuuriyksikkö.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Kirjastosta remontoidaan viihtyisä yhteinen tila

Pääkirjasto kiinni pääsiäisestä heinäkuulle

Seija Krapu

Kirjaston lainausosaston 31 vuotta vanha kalusto, valot ja sisustus uusitaan. Samalla uusitaan lattia, nykyinen vuosittaisen vahauksen tarvitseva linoleumi vaihdetaan helpohoitoisempaan pintaan.

Remontin ajaksi pääkirjasto sulkeutuu kiirastorstaina kolmeksi kuukaudeksi ja avataan uusittuna heinäkuun alusta.

Loppuun palvelleet hyllyt vaihdetaan uusiin, helposti siirreltäviin hyllyihin, tuolit ja sohvät vaihdetaan. Maailma on muuttunut, ja kirjastoilta vaaditaan nyt muunneltavuutta ja asiakaslähtöisyyttä. Lainaustiski siirtyy kirjaston keskeltä ovensuuhun ja sen paikalle kattoikkunan alle luodaan esittelyhyllyillä, valaistuksella ja mukavilla istuimilla viihtyisä oleskelutila asiakkaille, kirjastotoimenjohtaja Päivi Holsti va-

Vanha kalusto kierto

■ Vuonna 1987 hankittu kirjaston kalusto kierrätetään mahdollisimman tarkkaan.

■ Koulut ja päiväkodit ovat jo varanneet, mitä tarvitsevat.

■ Loput kalusteet ovat myytävänä verkkohuutokaupalla kiertonetissä.

■ Mitä vielä jää, menee energiajätteeksi.

Yli 30 vuotta vanhat kalusteet vaihdetaan liikuteltaviin, lasten- ja nuortenosastolle kolmasosa tilasta.

lottaa remonttia.

Samalla myös lehtilukusalin valvonta paranee, asiakkaiden tiedonhakukoneita lisätään, atk-pöytiä ja -tuoleja tulee lisää ja jos budjetti riittää, hankitaan myös toinen lainausautomaatti.

Suuri muutos on lasten- ja nuortenosaston laajennus.

Yli puolet kirjaston lainoista on lasten- ja nuortenosastolta, siksi se saa merkittävästi enemmän tilaa, kolmasosan koko lainausosastosta. Vastaavasti pienennetään aikuisten tietokirjojen osuutta.

UUSIEN HYLLYJEN, sohvien, pöytien ja tuolien toimittajaksi on hyvinvointilautakunta valinnut valtakunnallisen Modeo Oy:n ja hyllyvalojen toimittajaksi BTJ Finlandin.

Kalusteremontin kokonais kustannusarvio on noin 260 000 euroa.

Kirjastoautolle lisäpysäkit keskustaan

PÄÄKIRJASTO on viimeistä kertaa auki kiirastorstaina 29.3.

KIRJASTOAUTO liikennöi remontin aikana aikataulunsa mukaan. Keskustan asiakkaita varten lisätään pysäkit 16.4 alkaen S-Marketin ja K-Supermarketin pihalle.

Myös kouluilla, päiväkodeilla ja toimintakeskuksissa pysäkillä olevaa kirjastoautoa voivat kaikki käyttää. Kirjastoauto on tarkoitettu kaikille asiakkaille, Päivi Holsti korostaa.

KAUKOPALVELU JA VARAUKSET hoideetaan kirjastoautossa. Pääkirjaston aineistoa ei voi remontin aikana varata.

KIRJOJEN LAINA-AIKOJA on pidennetty remontin vuoksi. 19.2. jäl-

keen lainatun kirja-aineiston palautusaika on elokuussa. Pääkirjaston video, cd- ja dvd-levyjen lainaaminen sen sijaan on jo lopetettu. Jonkin verran cd- ja dvd-levyjä on lainattavissa kirjastoautossa.

LEHTILUKUSALI on 3.4. alkaen alakerran kokoushuoneessa, jonne osa lehtiaineistosta siirretään. Sinne on käynti Tillarigallerian ovesta torin puolelta.

Siellä voi lukea sanomalehdet, paikallislehdet, e-lehdet ja keskeisimmät aikakauslehdet. Siellä on e-lehtikone, jolla voi lukea eMagz ja ePress-, Flipster- ja Press Readerin tarjoamat sadat koti- ja ulkomaalaiset sanoma- ja aika-

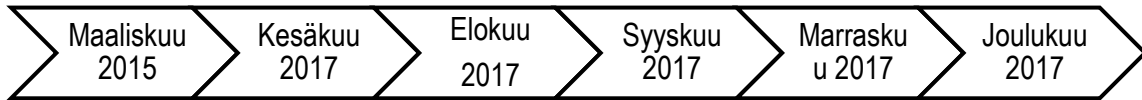
kauslehdet.

Hämmästyttävää kyllä, laitteilla luetaan eniten juuri niitä lehtiä, joita muutenkin luetaan, Helsingin Sanomia, Kalevaa, Nivala-lehteä ja Keskipohjanmaata. Mm. lauantain Helsingin Sanomat voi koneella lukea jo lauantaina, sitähan ei tänne kanneta vasta kuin maanantaina.

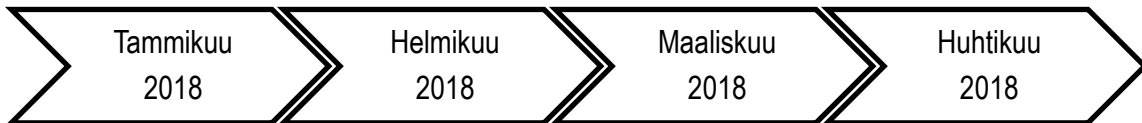
Myös huhtikuun ja toukokuun satutunnit pidetään lehtilukusalissa.

KOKOUSHUONETTA ei voi varata kokouksiin remontti aikana.

Kirjastolla on henkilökuntaa vastaamassa puhelimeen arkisin yhdeksästä kuuteen, jos asiakkailla on kysyttävää.

- tarjouspyyntö BTJ:lle
- lainausosaston kalustuksen suunnittelu alkaa
- ensimmäinen arkkitehdin suunnitelma elokuussa 2017
- talousarvion käsittely
- valtuusto hyväksyy investointimäärärahan
- tarjouspyyntö kirjahyllyistä jätetty
- tarjousten viimeinen jättöpäivä 13.12.2017
- aineiston järjestelyn suunnittelu alkaa

- hyllyjärjestyksen suunnittelu
- päätökset kiinnioloista ja pidennetyistä eräpäivistä
- tarjousten käsittely
- tarjouskäsittely ja sopimukset
- poistojen tekoa
- työvuorojen suunnittelu
- asiakkaille tiedottaminen
- aineiston siirtosuunnitelma
- 12.3. av-aineisto siirretään varastoon
- 3.4. purkutyöt alkavat
- 13.4. lainausosasto tyhjennetty
- 16.4. lainausosaston lattian purku alkaa

- 16.5. lattia valmistuu
- hyllyjen kokoamista
- 4.6. aineiston hyllyttäminen uusiin hyllyihin
- kalusteiden ja tietokoneiden asennusta
- lopputestaus viikkoa ennen avajaisia
- Avajaiset 2.7.2018

MUUTOSTÖIDEN HANKINTOJEN ARVIO JA TOTEUTUMA

LIITE 6

	Varaus	sopimus	lasku		
Palvelutiski + tuolit	12 000 €	9845	9845		
hyllyt	75 000 €	81260,34	81260,34		
lisähyllyt		1320			
lisähyllyt		702	702		
hyllyvalot	25 000 €	26100,63	26100,63		
esittelykalusteet ja kuvakirjalokerikot	60 000 €	21260,88	21260,88		
sohvat ja pöytäryhmät	21 000 €	33 746,04	33746,04		
point tuoli		1 335,00	1335	sähkötyöt	16 000
aineiston siirtotyöt	8 000 €	675	675		
lavat ja kaulukset		937,3	937,3		
Hyllyjen asennustyöt	8 500 €	13000	12986,33	sähkö	
yleisökoneet ja lainausautomaatti	7 000 €				
verhot		3000	1536,22		
hyllykyllit ja tarrat		1000	424,57		
kuvakirjakaukukalot lisätilaus		5000	5000		
kalusteiden kunnostusta		269,1	296,9		
jakkarat		43,55	43,55		
screenit		1200	1673		
vaihtolavat		362,5	362,5		
viherkasvit ja ruukut		1000	765.83		
yhteensä	216 500 €	202057,34	14 443 €	198185,3	

Case: Nivala Library		
Birdview 1		
No: 2	Scale:	
ID: LW	Date: 28.07.17	Rev:
<small>Copyright: Property of architect Birkbeck & Co. Ltd. No part of this document may be copied or used by third party. Text or image reproduction of elements is the trademark of architect Birkbeck & Co. Ltd.</small>		
		<small>Birkbeck & Co. Ltd. Architects A/S Boulevard 1, 1050 Copenhagen Tel: +45 33 12 11 11 Fax: +45 33 12 11 22 bco@bco.dk www.birkbeckandco.com</small>

Case: Nivala Library		
Birdview 1		
No: 2	Scale:	BCI Oy Puhelin: 010 251111 Faksi: 010 2511222 www.bci.fi
ID: LW	Date: 06.10.17 Rev: 3	
Confidential: Property of Connexita Software Oy. Not to be shared or used in any way without the prior written permission of Connexita Software Oy.		

NIVALA-LEHTI Torstai 5. heinäkuuta 2018

5

Uudistetun yleisluvan lisäksi kirjaston myös kirjaston järjestystä muutettiin. Entisen lainaus- ja palautustiskin tilailta löytyy nykyään erittäin valoisia lukupaikkoja. SINI LUKKASEN

Uusittu kirjasto avasi ovensa

Pääsiäisenä aloitettu kirjaston lainausosaston remontti on vihdoin päättynyt

Sini Lukkasen

Uuden ilmeen saanut kirjasto avasi ovensa lukijoille jälleen maanantaina. Kolmen kuukauden kiinnioloajan jälkeen paikalle oli kertynyt paljon väkeä ihastelemaan valoisamman ja viihtyisemmän kirjaston tunnelmaa.

NIVALAN PÄÄKIRJASTO on remontoitu viimeksi 31 vuotta sitten, ja erilaisia uudistuksia sekä muutoksia kaivattiinkin jo kipeästi. Pääsiäisenä aloitetussa remontissa kirjaston lainausosasto uudistettiinkin lähes täysin. Kalusteet ja lattiat pinot vaihdettiin, nyllyt ja valaistuksen sähkötoimintoja kunnostettiin ja tilaan pieniä maalaus- sekä putkityöitä. Suurin tilamuutos näkyy lasten ja nuorten lainausosastoilla, joita suurennettiin remontissa aikuisten osaston ja tietokirja-aineis-

ton kustannuksella.

Lasten ja nuorten puolta laajennettiin, sillä todella iso osalainausistamme tulee näiltä puolelta. Toivomme, että tämä lisää lasten ja nuorten lukuintoa entisestään. **Päivi Holsti** selittää. Kirjastojohtajana toimiva Holsti kertoo kolmen kuukauden mittaisen remontin edenneen suunnitelmien mukaan täysin aikataulussa sekä ilman ongelmia. Ainoastaan tilapalveluiden osalta budjettia jouduttiin hieman venyttämään töiden osalta, joita ei ollut aiemmin kirjattu tehtäväksi.

Lainausosaston ollessa tyhjiään huomattiin, että palolämpömittarit tulleet elinkaarensa päähän, joten ne päätettiin vaihtaa. Myös lukkojärjestelmä uusittiin, Holsti kertoo.

Nyt uudistetun lainausosaston lisäksi kirjaston lukusalia on myös tarkoitus

remontoida viiden vuoden sisällä.

UUSITTU KIRJASTO ehti jo avajaispäivänään saada paljon kiitosta valoisuudesta, tilavuudesta ja vaaleudesta. Päivi Holsti pitää remonitin parhaimpina puolina filmiasun ja kirjastopalvelukulttuurin muutosta, jonka myötä asiakkailta on yhä suurempi rooli kirjaston käytössä. Viihtyisimpien tilojen ohella muutos on nähtävissä myös työntekijöiden työergonomian parantumisena.

- Toki tässä menee todennäköisesti kaksi kolme kuukautta, jotta saamme kaikki toiminnat sisäasiat uudestaan jälleen paremmin, kuinka kaikki toimii ja löytyykö mistään ongelmakohtia.

Vaikka uudistettu kirjasto keräsikin paljon väkeä avajaispäivänään, Päivi Holsti uskoo nivalalaisten käyt-

tävän kirjaston palveluita paljon myös jatkossa. Hän ei näe nykypäivän sähköistymistä kovinkaan suurena uhkana perinteiselle kirjastotoiminnalle.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana kirjastojen käyttö on pienentynyt, mutta nyt muutaman vuoden sisällä se on lähtenyt uudestaan nousuun. Ihmiset ovat tavallaan löytäneet kirjat uudelleen. E-aineistot ovat hyviä ja niitä on paljon, mutta ne eivät kuitenkaan korvaa kirjoja.

WECKMAN TOSI EDULLISTA PÄTKÄPELJIÄ 2,5m, 3m, 3,5m ja 4m.

KÄRRYT PERÄÄN JA KAUPAN-TEKOON!!!

HETI VARASTOSTA!

- VENEVANERIA 6.5/9 mm 600x1500
- FILMIVANERIA 6.5-35 mm
- MUOVIPINTAISTA VANERIA 4-30 mm
- HAVUVANERIA 6-50 mm
- VALKEAA VANERIA 6.5-18 mm
- MAXILEVYJÄ 9-31 mm

LEVYTTÄMÄKÄSI MAARÄMÄTTÄÄ!

ERÄ 6,5X1200X2390 VALKOLAKKA 2 LAATU SISÄKÄYTTÖÖN

ISO ERÄ KOIVUVANERIA 9x3000x1500 sisustukseen, askarteluun, ihan mihin vaan. HUIPPULAATU!

SALAOJARIPUKET RUMPUPUTKET ERISTEET KYLLÄSTETTYÄ PUUTAVARAA LANKKUA JA LAUTAA KIINNITYSTARVIKKEET TOIMITUSMYNTINÄ VAIKKAMITÄ!

Kauppaa jo vuodesta 1924!

V. Lipponen Ky
Karvooskylällä me kaupat tehdään!
Karvooskylä Nivala, (08) 447 015
ma-pe 8-17, la SULJETTU www.vaneri.fi

Ilmoitukset sähköpostilla: aineisto@nivala-lehti.fi

Kesäkuun silmälasitilaukset!

TOINEN LINSSI KAUPAN PÄÄLLE

TOISET LASIT KAUPAN PÄÄLLE

KEHYKSET -50%

Valitse itsesi!

Opti-Aika JARVELA

Nivala Kalliontie 22 P.044 377 2571, (08) 442 600 Avoimena ma-pe 9.30-17, la suljettu

KOHOITON MAAKUNNAN JÄSEN YHDESKUNNAN KASSAN TUETTUJA TUOTOJA KASSAN TUOTOJA KASSAN TUOTOJA KASSAN TUOTOJA

ELEKTRIA

NYT MYÖS NIVALASSA.
JUKKA KORKIAKOSKI 050 564 5847

KAIKKI SÄHKÖALANPALVELUT

- Sähkösuunnittelu
- Asennustarvikemyynti
- Moottorimyynti
- Asennukset urakko- ja laskutusyöndä
- Telesuunnitelmat
- Lämpökamerakuvaukset
- Hälytysjärjestelmät ja kamerat
- Sähkölaitekorjaukset
- Teollisuuden sähköasennukset

MT SÄHKÖLIKE
M&T Oy

Sevalentie 1, 84100 YLIVIESKA
Myymälä (08) 420 511
Mikko 044 3341 633
Teemu 044 3341 630

s-posti: sahkoliikent@sahkoliikent.fi www.sahkoliikent.fi

Siljamaan Puutarhalla

SUURI KESÄ-KUKKA-ALE!

Täydennä kesäkukka-istutukset nyt!

Hae virkeät ja laadukkaat kukat suoraan kasvupaikalta tuhansien kukkien valikoimasta!

Runsas valikoima myös yrttejä ja vihannesten taimia alehinnoin. Meille kannattaa tulla kauempaakin!

Tervetuloa kukkaostoksille!

Siljamaan Puutarha
Nivala, p. (08) 440 282; 0400 766 922
Meille on helppo osata:

OMAT LOOVAT MUKAAN!

PALVELEMME: MA-PE 9-18 LA 9-16, SU 10-16

www.siljamaanpuutarha.fi

AJO-OIJIE: NESTE
Haapajärvelle
Ylivieskaan
Kiljoon koulu

We are library people
My page | Log in | Favourites | 0 items

NIVALA PUBLIC LIBRARY, FINLAND

Public libraries
Completed 2018

>

PRODUCTS

- Maria Podium
- Slimline Shelving

Facebook
LinkedIn
Pinterest
Twitter

A DRAWING RE-DESIGN

After serving the citizens of Nivala in more than 30 years, the library furniture and interior was old fashioned and in need of modernization. A new interior design has now been implemented and the new library space has been used to its full potential. With its new modern facilities Nivala library is now able to provide library service for all types of users. One of the focus points is the children's and youth department that has been extended to cater for the high share of young people living in Nivala.

The re-design creates a calm, light and modern environment with different shades of green and plants adding a cosy, homelike feeling. Book fronts are displayed on different types of library furniture to get attention and tempt library users. The new library is drawing people into the library, and feedback has been positive from adults and children alike.

[DOWNLOAD IMAGES HERE](#)

MORE INSPIRATION

The Aga Khan Library, London, UK

Rødskro Public Library, Denmark

Taulov Public Library, Denmark

<https://wearelibrarypeople.com/project/finland/nivala/nivala-public-library-finland/pr/24503>

PKALUSTEET

Etsi tuotteita... Q

Email tai asnrno: Salasana:

🛒

Tarkennettu haku

TIETOA MEISTÄ
PALVELUT
REFERENSSIT
ESITTEET
YHTEYSTIEDOT

Uutuudet

Poistuvat tuotteet

Tuotteet

- Akustiikkatuotteet
- AV-materiaalin säilytys
- Esittely, opastus, kirjojen varustaminen
- Esittelykalusteet
- Kirjahyllyjärjestelmät ja tarvikkeet
- Kirjankorjaustarvikkeet
- Kirjastotarvikkeet
- Kirjavaunut ja palautuskaapit
- Kokous- ja konferenssikalusteet
- Lasten- ja nuorten kalusteet
- Naulakot
- Näyttely ja info
- Pöydät, päätepöydät ja palvelutiskit
- Reviinikalusteet/lukurauha
- Salli Systems® -tuotteet
- Säilytys ja arkistointi
- Tuolit ja istuimet

Tietoa meistä

Palvelut

Referenssit

Esitteet

Etusivu > Referenssit

Referenssit

Kirjastopalvelu mukana uudistamassa NIVALAN kaupunginkirjastoa

Nivala on Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseva noin 11 000 asukkaan kaupunki. Kaupunginkirjasto sijaitsee Nivalan keskustaajamassa. Kaupunginkirjaston lisäksi kuntalaisia palvelee kirjastoauto.

Pari vuotta sitten aloitettiin kaupunginkirjaston muutoksen suunnitteleminen. Kirjaston ilme kaipasi päivitystä 2010-luvulle, kirjastokalusteet olivat yli 30 vuotta vanhoja. Myös palvelukulttuurin muutos oli luonut uusia tarpeita kirjaston käyttäjille ja henkilökunnalle.

Nivalan kaupunginkirjasto valitsi Kirjastopalvelun suunnittelupalvelun suunnittelemaan Nivalalle uutta, viihtyisämpää kaupunginkirjastoa. Uudistunut kaupunginkirjasto avasi ovensa heinäkuun 2018 alussa.

<https://kalusteet.kirjastopalvelu.fi/tuoteryhma/referenssit/3128249>